

KSK-notat nr.: 67/2014 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Myklebust Sameige / Helgåa kraftverk		
Fylke/kommune:	Møre og Romsdal / Vanylven		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	:	
Saksbehandler:	Tor Carlsen	:	
Dato:	02.09.2014		
Vår ref.:	201208166-17		
<i>Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.</i>			

Søknad om tillatelse til Helgåa kraftverk i Vanylven kommune i Møre og Romsdal

Innhold

Sammendrag	1
Vanylvenpakken	3
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	10
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	17
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	18
Øvrige forhold	20
Vedlegg	21

Sammendrag

NVE har foretatt en samlet behandling av seks søknader om småkraftverk og tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de seks søknadene i Vanylven og Vågsøy kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

Myklebust Sameige søker om å få konsesjon til å utnytte et fall på 380 meter fra inntaket på kote 600 ned til kraftstasjonen på kote 220. Vannveien blir en 1350 meter lang nedgravd rørgate. Det er søkt om å bygge en 1500 meter lang vei til inntaket. Middelvannføringen er beregnet til 300 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 650 l/s. Kraftverket til ha en installert effekt på 2,5 MW og vil produsere omtrent 5,87 GWh i et middels år.

Vanylven kommune er positiv til tiltaket forutsatt at anleggene utføres skånsomt slik at de ikke reduserer opplevelsen av landskapsrommet. **Fylkesmannen i Møre og Romsdal** vil ikke motsette seg tiltaket under forutsetning at det ikke gis tillatelse til å bygge permanent vei til inntaket. **Møre og Romsdal fylkeskommune** krever at det utføres arkeologiske undersøkelser ved inntaksområdet. **Naturvernforbundet i Møre og Romsdal** ønsker at søknaden skal utsettes til det foreligger en samlet tiltaksanalyse for hele Ripsdalsvassdraget. De mener også at det ikke må gis tillatelse til å bygge permanent vei til inntaket.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 5,87 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2011-13) har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Helgåa kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap er imidlertid vektlagt. En utbygging uten permanent vei til inntaket vil gi en sterk reduksjon i de negative virkningene for landskapet. Under forutsetning av at de avbøtende tiltakene blir gjennomført mener NVE at de negative virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Myklebust Sameige tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Helgåa kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Vanylvenpakken

NVE har foretatt en samlet behandling av 6 søknader om småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner. De respektive *bakgrunn for vedtak*-notatene for de seks søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene referert til under fellesnavnet Vanylvenpakken. Tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk er behandlet samtidig med Vanylvenpakken.

Søker	Kraftverksnavn	Notat	Produksjon (GWh)	Effekt (MW)
Høgelida Kraftverk SUS	Høgelida kraftverk	KSK-notat nr.: 66/2014	5,4	1,3
Myklebust Sameige	Helgåa kraftverk	KSK-notat nr.: 67/2014	5,87	2,5
Tenneelva Fallrettseigarlag	Tenneelva kraftverk	KSK-notat nr.: 68/2014	10,3	3,4
Småkraft AS	Brandefjellet kraftverk	KSK-notat nr.: 69/2014	13,6	5,0
Småkraft AS	Sørdalselva kraftverk	KSK-notat nr.: 70/2014	8,23	2,7
Småkraft AS	Kasseelva kraftverk	KSK-notat nr.: 71/2014	8,2	2,3

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Det kom én innsigelse til én av sakene i Vanylvenpakken. Fylkesmannen i Møre og Romsdal fremmet innsigelse til Brandefjellet kraftverk. Det ble avholdt et innsigelsesmøte med Fylkesmannen den 9.10.2013. Fylkesmannen valgte å opprettholde innholdet i sin innsigelse også etter møtet.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved fem av de omsøkte tiltakene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Høgelida, Helgåa, Tenneelva, Sørdalselva og Kasseelva kraftverk. For Kasseelva kraftverk har NVE gitt tillatelse til alternativ B. NVE mener ulempene ved bygging av Brandefjellet kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for dette kraftverket.

NVE mener at bygging av permanent vei til Tennvatnet og til inntaket til Helgåa vil medføre store landskapsinngrep og har dermed satt krav om at inntakene skal driftes veiløst. NVE mener en utbygging av Kasseelva kraftverk etter alternativ A ville gi store konflikter med biologisk mangfold, og har gitt tillatelse til alternativ B.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 34 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Myklebust Sameige, datert 15.2.2013

«Søknad om konsesjon for bygging av Helgås kraftverk

Myklebust Sameige ønsker å utnytte vannfallet i Helgås i Vanylven kommune i Møre og Romsdal fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Helgås kraftverk på kote 220

II Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Helgås kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.»

Helgås kraftverk, hoveddata

TILSIG

Nedbørfelt	km ²	2,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	9,42
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	110,6
Middelvannføring	l/s	300
Alminnelig lavvannføring	l/s	47
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	42
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	58

KRAFTVERK

Inntak	moh.	600
Avløp	moh.	1000
Lengde på berørt elvestrekning	m	220
Brutto fallhøyde	m	380
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,84
Slukeevne, maks	l/s	650
Minste driftsvannføring	l/s	32
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	50
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	50
Tilløpsrør, diameter	mm	600
Tilløpsrør, lengde	m	1350
Installert effekt, maks	MW	2,5
Brukstid	timer	3000

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,32
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,55
Produksjon, årlig middel	GWh	5,87

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	24,7
Utbyggingspris	kr/kWh	4,25

Helgåa kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	2,6
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	2,7
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	1900
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Myklebust sameige består av 32 grunneiere. Ved en eventuell konsesjon til Helgåa kraftverk vil det stiftes et selskap som leier fallrettighetene av Myklebust sameige.

Beskrivelse av området

Helgåa ligger i Vanylven kommune i Møre og Romsdal. Nærmeste tettsted er Syvde.

Nedslagsfeltet består av alpint landskap med flere fjelltopper og bratte berghamre, med Blæjevatnet sentralt i feltet. Høyeste fjelltopp er Blæja på 1142 meter. Mellom inntak og Blæjevatnet går elva i et roligere fjellterreng, men med noen mindre fossefall på strekningen. Ved utløpet fra vatnet er det et sakteflytende parti med noen mindre dammer og tjern.

Berørt strekning av vassdraget går med et markert fall gjennom en skogkledd lisode i nedre del. I øvre del har den et slakere fall og går hovedsakelig i stryk og små fossefall i et småkupert fjellterreng. Denne delen av vassdraget er i varierende grad preget av menneskelig virksomhet. Ripsdalen er i store deler preget av produksjonsskog av gran. Også de nedre deler av Helgåa er preget av tette granplantefelt inntil elva, mens den øvrige skogkledd del består av til dels gran og lauv i blanding, og til dels rene lauvbestand dominert av gråor og bjørk.

Teknisk plan*Inntak*

Det er planlagt et inntak på omtrent kote 600. Det skal etableres en betongdam med bredde 15 meter og høyde 5 meter. Det er fjell på inntaksstedet og det planlegges å sprengne ned en kulp for å dykke inntaket tilstrekkelig.

Vannvei

Vannveien er planlagt som nedgravd rørgate på omtrent 1350 meter. Det vil bli lagt duktile støpejernsrør på hele strekningen. Det er anslått at bredden på rørtraseen med midlertidig anleggsvei blir 40 meter under anleggsperioden. Selve rørgrofta blir 2 meter bred.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 220. Det skal installeres en peltonturbin med installert effekt på 2,5 MW.

Nettilknytning

Tussa Nett AS er områdekonsesjonær og vil stå for nettilknytning. Det vil legges 1900 meter kabel i et eksisterende trekkerør som går langs veien.

Veier

Det skal etableres en 1500 meter lang forlengelse av skogsbilvei fra Helgåhammaren opp til inntaket. Bredde på veien blir 2,5 meter og ryddebeltet blir 10 meter.

Massetak og deponi

Det er planlagt å benytte et eksisterende massetak ved Jonsokhaugen som massedeponi.

Arealbruk

Tiltaket er beregnet til å ha et arealbehov på 73 dekar i anleggsfasen og 9 dekar i driftsfasen.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er LNF-område i kommuneplanen. Det er også båndlagt område for drikkevann.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil gi et bortfall av 1,4 km² INON sone 2.

Vanndirektivet

I Vannportalen er Helgåa underlagt Ripsdalselva, øvre del med sideelver. I vannportalen er samlet tilstand for vannforekomsten definert som dårlig.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 11.6.2013 sammen med representanter for søkerene og kommunen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Vanylven kommune har i brev av 4.6.2013 gitt følgende uttalelse:

«Vanylven kommune oppmodar NVE til å stille krav til skånsam opparbeiding av anlegga, slik at fjernverknaden av landskapsrommet ikkje vert vesentleg ringare enn det er i dag.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i brev av 27.2.2013 gitt følgende konklusjon:

«Fylkesmannen vil ikkje frårå utbygging av Helgåa kraftverk, men rår til at det skjer utan vegbygging over skoggrensa.»

I vurderinga står det blant annet følgende:

«Det er ikkje noko i utgreiinga som gir indikasjon på at spesielle terrestriske naturverdiar i området kan gå tapt ved ei utbygging, men vi saknar ei noko tydelegare konkretisering av verknadene for naturmiljøet i og langs vassdraget. Vi må også merke at det er lite å finne i rapporten om usikkerheit i omfangsvurdering og konsekvensvurderingane. (...)

Ei utbygging som omsøkt vil redusere INON (inngrepsfritt naturområde, sone 2) med nærare 1,9 km². søknaden er det oppgitt ca. 1,4, men det er da ikkje tatt omsyn til at også vegen vil påverke INON). Fjellområdet mellom indre del av Dalsfjorden (Volda) og Sjørdalen (Saurdalen) har framleis eit visst omfang av inngrepsfri natur. Presset på desse områda er stort og tidlegare veg- og kraftutbyggingar har alt redusert INON arealet vesentleg. Ein ytterlegare reduksjon med 1,9 km² er klart uheldig. Inngrepsfrie restområde i kommunar med lite INON-område skal verdsetjast til svært viktig. Vanylven har få INON-område att. (...)

Nedre del av Helgaa og Ripsdalselva er prega av store fysiske inngrep både i elveprofilen og langs elva i samband med opprensing etter ekstremflaum i 2004. Elvene er storsteinete med rasktflytande vatn. I dette vassdragslandskapet vil omsøkte planar ikkje vesentleg endre dei opphavlege vassdragsøkologiske kvalitetane med omsyn til fisk anna biologisk mangfald knytt til ferskvatn.»

Møre og Romsdal fylkeskommune har i brev av 24.05.2013 gitt følgende uttalelse:

«Det vert ikkje kravd arkeologisk registrering knytt til konsesjonssøknad i nedre deler av planområdet, men vi minner om at dersom ein under arbeid kjem over noko som kan vere freda kulturminne frå mellomalder eller eldre, pliktar ein å stogge arbeidet og ta kontakt med oss for avklaring jfr kulturminnelova § 8 andre ledd.

Pga inntak høgt opp vil det vere behov for ei mindre arkeologisk registrering jfr kulturminnelova § 9, knytt til dei øvre områda ved inntak, øvre rørgate og øvre del mellombels anleggsveg. Dette pga at det i fjellområda Vanylven-Volda er framkome moglege fangsttilknytte fornminne som kan ha svært høg alder. Det vil vere ein føremon om dette vart samkøyrte for dei aktuelle kravtverka. (...)

Møre og Romsdal fylkeskommune som vassregionmynde har følgjande samla innspel til utbygging av seks småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommune:

- Vassdrag som skal byggast ut, må ha tilstrekkelege naturfaglege undersøkingar slik at dei kan bli klassifisert etter vassforskrifta sine krav. Berre på den måten kan ein vurdere om ein oppfyller krava i vassforskrifta § 12.

- Saksbehandlinga av søknadene må samordnast med tiltaksanalysearbeidet i Søre Sunnmøre vassområde.

- Ein ber om at det blir retta særskilt fokus på dei anadrome elvestrekningane, slik at kraftutbygginga ikkje er til hinder for vandring, reproduksjon og levestett for laks og sjøaure. Ein må her også sjå på sumverknad av eventuell påverknad/reduksjon av laks- og aurebestanden i området.

Planfagleg merknad

Vanylven har i lengre tid arbeidd med framlegg til ny kommuneplan. Kommuneplanarbeidet har i stor grad fokusert på reiseliv, og det ligg inne framlegg til store areal avsett til fritidsbustader både på fjell og langs sjøen. Det er viktig at utbygging av småkraftverk vert

drøfta i høve denne reiselivssatsinga, slik at ein ivaretek dei sentrale landskapskvalitetane i kommunen. Estetisk utforming av anlegga vil vere sentralt, og særskild det å unngå store synlege sår i landskapet. Når det gjeld sjølve bygnadane som skal oppførast bør det også leggest stor vekt på utforming og plassering av desse i høve landskap og eventuell tilgrensande busetnad.

Konklusjon

Vi viser til merknadane ovanfor, og vonar at det vert lagt særskilt vekt på å drøfte utbygginga i høve reiselivssatsinga til kommunen. Kunnskapsgrunnlaget må tilfredsstille vassforskrifta sine krav i § 12 og ein må ha særskilt fokus på andadrome elvestrekningar.

Det er krav om arkeologisk registrering enkelte stader, og vi ber dykk vere særskilt merksam problemstillingar knytt til kulturminne av ulik art.»

Direktoratet for mineralforvaltning har ingen merknader.

Tussa Nett AS skriver følgende i brev av 20.3.2013:

«Helgåa kraftverk vil bli plassert i området Syvde-Sørdalen i Vanylven kommune og vil mate inn mot regionalnettet i Åheim og vidare til sentralnettet i Leivdal eller Åskåra. I 22 kV nettet må ei oppgradere linjenettet frå Syvde til Åheim, totalt 18,5 km. I tillegg må ein skifte ut transformatoren i Åheim og oppgradere 66 kV nettet frå Åheim mot Åmela/Eid eller mot Bryggja. (...)

Brandefjellet, Helgåa, Kasseelva, Sjørdalselva og Tenneelva kraftverk vil mate inn i Tussa Nett sitt 22 kV nettet enten under Åmela eller Åheim transformatorstasjon, avhengig av nettdeling og kor mange av dei planlagde kraftverka som blir realisert. Ut frå begge desse transformatorstasjonane går det 66 kV linjer vidare til SFE Nett sitt regionalnett i Sogn og Fjordane og vidare mot sentralnettet i Leivdal/Åskåra.

I Vanylven er det mange planar om bygging av nye kraftverk i tillegg til dei som har søkt konsesjon. I tillegg er det søkt om konsesjon for bygging av 2 kraftverk i Volda (Dravlaus og Vassbakke) som også vil produsere effekt inn i same nettområdet. I følge Statnett er det ikkje kapasitet i sentralnettet mellom Ørskog og Aurland til å ta i mot meir ny småkraftproduksjon. Når 420 kV leidning Ørskog-Fardal er ferdig, vil det vere kapasitet i sentralnettet til å ta i mot meir småkraftproduksjon. 420 kV leidning Ørskog-Fardal er planlagd ferdig i løpet av 2015.

Utrekningar med dagens produksjon og all planlagd produksjon viser at det ikkje er kapasitet i dagens distribusjons- og regionalnett til å ta i mot all ny småkraftproduksjon. Dersom alle planlagde småkraftverk blir bygd ut, vil det bli nødvendig med omfattande nettforsterkingar. Totalt må 18,5 km 22 kV nett mellom Syvde og Åheim oppgraderast og 7,6 km 22 kV nett mellom Åmela og Aksnes. I tillegg må ein skifte ut transformatoren i Åheim.

I regionalnettet må ein auke kapasiteten i 66 kV linjene ut frå Åmela/Åheim til Eid eller til Bryggja for å få nok kapasitet til alle nye planlagde småkraftverk. Dersom ein oppgraderer 66 kV linjenettet ut frå området, vil det også vere behov for å auke transformorkapasiteten i Leivdal og /eller Bryggja.»

Istad Nett AS skriver i brev av 25.3.2013 at de støtter Tussa Nett AS sin uttalelse.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal har i et brev av 22.5.2013 uttalt:

«Ved vurdering av konsesjonssøknaden til Helgåa kraftverk må vi sjå Ripsdalsvassdraget i ein samanheng, og også sjå på totalbelastninga av inngrep i landskapsrommet Ripsdalen.

Når den økologiske kvaliteten i vassdraget er definert som dårleg i Vannportalen (sitat frå søknaden 2.6 s24) betyr det ikkje, som søker skriv, at “det er ikkje angitt miljømål fram til 2033”. Når eit vassdrag er definert som dårleg betyr det at det skal utarbeidast ei tiltaksanalyse for om mogeleg å bringe vassdraget opp i god eller moderat standard.

Vi kjenner ikkje til at ei slik tiltaksanalyse er på plass, og vi kan ikkje tru at ei regulering av Helgåa trekk dette arbeidet i riktig retning.

Vi ser at dei største miljøutfordringane er knytt til flaumproblematikk i dalbotnen, men sumverknadane av ulike inngrep, både visuelt og hydrologisk må vurderast.

Vårt primære standpunkt vert difor at konsesjonssøknaden leggst på vent til ei samla tiltaksanalyse for heile Ripsdalsvassdraget er på plass.

Vårt sekundære standpunkt er at veglina over tregrensa ikkje kan akseptrast om konsesjon vert gjeven. Her er skrinne grunn i ope snauffjell, og ei vegskjering vil bli dominerande i terrenget og gro seint att. 1500 m ny veg vil virke sterkt negativt inn på landskapet og svekke opplevingsverdien for dei som brukar stien frå hyttegrenda ved Ripsdalsvatnet mot Blæjevassbu, Blæjevatnet, Blæja, eller for overgang mot Dansen / Dalsfjorden. Tradisjonelt friluftsliv er ikkje lagt nok vekt på i søknadens kap. 3.14, sitat: “Friluftslivet i nedbørsfeltet til Helgåa er i stor grad knyttet til tradisjonelle aktiviteter som fiske, jakt og sanking av bær og sopp” Det er nok langt fleir som går på tur for å gå, og for å få opplevingar i ein inngrepsfri natur, enn dei som har fisk, jakt eller sopp som motivasjon. J.fr. NVE-rapport 4-2009 og vårt p.4 over.

Søknadens kap. 3.14 “Brukerinteresser” er i det heile eit godt døme på korleis eit viktig tema vert tendensiøst og mangelfullt utgreidd. På vel to linjer!

At den nye kommuneplanens arealdel foreslår eit “friområde langs elva mot sør” (sit. Søknaden kap. 2.6) peiker mot at her er friluftslivsinteresser som må takast på alvor.

Vegen og inntaksområdet vil ligge i nedslagsfeltet for drikkevassuttaket. Sjølv om Syvde Vassverk vil bruke inntaksdammen som ny vasskjelde, går det ikkje fram av søknaden at det ligg føre vedtak som opnar for eit tiltak som dette i vassverket sin regi.

Søknaden er også lite presis om korleis røyrgata vil sjå ut.

Tapet av INON-område er også ein kritisk faktor i eit område som grensar opp til Åmelaområdet.

Om inntak skal byggast på kote 600, må det nyttast helikopter i staden for veg.»

Ålesund og Sunnmøre Turistforening støtter Naturvernforbundet sin uttalelse.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 2,7 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 300 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 15,3 % og nedbørfeltet har ingen breer. Helgåa ligger i overgangsregime med perioder med høy vannføring høst og vår og med tørpperioder på sommeren og vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 42 og 58 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 47 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 650 l/s og minste driftsvannføring 32 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 50 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 74 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Det vil være en restvannføring på omtrent 78 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 27 dager i et middels vått år. I 50 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 110 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne og minste driftvannføring vil frata mye av vassdragets naturlige dynamikk og vannføring, men at konsekvensene vil være akseptable ved en eventuell utbygging av Helgåa kraftverk.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Våre beregninger stemmer godt overens med søkers.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

I følge søknaden er Helgåa en raskt strømmende elv på berørt strekning. Det står også at det i øvre bratte parti av dalsiden går elva i et godt synlig fossefall, og i perioder med stor vannføring er fossen en viktig del av landskapsbildet i denne delen av Ripsdalen. Inntaksdammen vil bli liggende i et åpent fjellområde over skoggrensen. En utbygging av Helgåa kraftverk vil redusere INON sone 2 med 1,4 km². Fylkesmannen opplyser om at ytterligere 0,5 km² sone 2 vil forsvinne dersom det gis tillatelse til bygging av permanent vei til inntaket.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal savner visualiseringer av inntak og vei i søknaden. De mener at bygging av permanent vei til inntaket vil være det mest uheldige inngrepet i dette området. Fylkesmannen savner også en omtale av brukerinteressene i området og påpeker at området er avgrenset som regionalt friluftsområde. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal mener at bygging av permanent vei til inntaket vil være et dominerende landskapsinngrep i snaufjellet. Naturvernforbundet peker på at området har mange turstier og at det må legges stor vekt på bruk av området ved vurderingen av konsesjonsspørsmålet til Helgåa kraftverk. Møre og Romsdal fylkeskommune peker på at Vanylven kommune har en kommuneplan som i stor grad fokuserer på reiseliv og som planlegger å utvide antall fritidsboliger. Fylkeskommunen mener at det er viktig at småkraftutbygging ikke reduserer landskapskvalitetene i kommunen ved å danne store synlige sår.

NVE mener at Helgåa ligger i et område med store lokale landskapskvaliteter og at det dermed er viktig å begrense de visuelle virkningene av en eventuell utbygging. Inntaket ligger 100 høydemeter over tregrensa i dalen og vil dermed være synlig selv om elven danner et naturlig søkk i terrenget.

Deler av veien til inntaket vil slynge seg i dalsiden under tregrensen og vil dermed kunne bli delvis skjult av fjellbjørkeskog når området gror til igjen. De øverste delene av veien derimot vil gå i åpent fjellterreng og traversere dalsiden på det siste strekket. Veien vil dermed bli godt synlig for turgåere og de lokale ved Ripsdalssetra og også synlig fra Syvdsfjorden. Selve rørgatetraseen vil medføre en del spregningsarbeid i høyfjell. Med god arrondering ved tilbakefylling og tilbakelegging av jordsmonnet over rørgaten vil denne kunne skjules godt i landskapet etter noen år. Siden fjellbjørkeskogen i området er åpen vil ikke rydebeltet over rørgaten være så fremtredende som i en tett skog. NVE mener en utbygging uten permanent vei til inntaket vil være en viktig forutsetning for å kunne gi konsesjon til Helgås kraftverk. Vannvei og inntak kan bygges ved hjelp av midlertidige veier langs rørtaseen eller ved hjelp av for eksempel taubane. Med disse justeringene i planene mener NVE at virkningene av landskapsinngrepene kan reduseres til et akseptabelt nivå slik at virkningene for landskap ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Minstevannføring vil være et viktig avbøtende tiltak og vil bli vurdert i vilkårene dersom det gis konsesjon til tiltaket.

Alle prosjektene i Vanylven og Vågsøy kommuner er plassert innenfor landskapsregionen *Ytre fjordbygder på Vestlandet*. Denne regionen strekker seg fra Romsdalsfjorden i nord til Ryfylke i sør. Kjentegnet ved denne landskapsformen er det mer åpne preget med vide fjordtrekk og lavere horisont mot vest. For Sunnmøre spesielt er de innerste fjellområdene preget av istiden. Høye og steile bergvegger er vanlig. Ut ifra plasseringen av de seks prosjektene har vi valgt å se landskap og friluftsliv felles for de fire prosjektene som ligger i nærheten av tettstedet Syvden. Dette gjelder Brandefjellet, Tenneelva, Helgås og Sjørdalselva. Av viktige landskapselement skiller fossene ved Brandefjellet seg spesielt ut i Vanylvenpakken. Tre av fossene er godt eksponert langs Syvdsfjorden, fra Eidså via tettstedet Syvden og et godt stykke videre inn i Norddalen. Det er fossene i Årdalselva og Bruelva, som danner dette særmerkede trekløveret. Tenneelva derimot ligger innerst i Norddalen og er ikke synlig fra dalbunnen før man kommer helt innerst i dalen. Sjørdalselva ligger innerst i Saurdalen. Veien opp til skianlegget snor seg på vestsiden av elva. Elva i seg selv er lite synlig som landskapselement. Ved inntaksområdet er det laget en stor fylling som fungerer som parkeringsplass for skianlegget. Elva er synlig i nedkant av skrenten. Helgås ligger også godt inni et dalføre hvor man må være nær elva for å se fossen.

Møre og Romsdal fylkeskommune har utarbeidet en oversikt på sine nettsider over turer og turområder som er tilgjengelige i fylket. Hos fylkeskommunen er det registrert 46 fotturer, 8 skiturer og 6 sykkelture i Vanylven. Områdene sør for tettstedet Syvden skiller seg ut som det viktigste turområdet i kommunen. I dette området er Helgås og Sjørdalselva kraftverk planlagt. Brandefjellet og Kasseelva ligger i periferien av dette turområdet. Tenneelva er oppført med noen skiturer i nærheten, mens Høglida ikke har turforslag verken i Møre og Romsdal eller i Sogn og Fjordane. NVE mener at virkningene av fraføring av vann i forbindelse med Brandefjellet kraftverk vil være det største bidraget til samlet belastning for landskapet innerst i Syvdsfjorden. Virkninger for landskap og friluftsliv vil være viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet og for fastsetting av avbøtende tiltak for Brandefjellet, Tenneelva, Helgås og Sjørdalselva kraftverk.

Naturmangfold

Naturtyper

De omsøkte prosjektene i Vanylvenpakken vil kunne berøre 10 naturtypelokaliteter regnet som viktige etter DN's håndbok 13. Naturtypene er bekkeløft, fossesprøytsone, gråor-heggeskog, kystmyr, hagemark, gammel lauvskog og en viltbiotop.

Kraftverk	naturtype	lokalitetsnavn	verdisetting
Brandefjellet	bekkekløft	Årdalselva	B
	2 fossesprøytsoner	Bruelva	C
Helgås	gråor-heggeskog	ikke navnsatt	ikke verdisatt
Sørdalselva	kystmyr	Gamlesetra	A
	hagemark	Sørdalen	B
	fossesprøytsone	Sørdalselva	C
Kasseelva	gammel lauvskog	Kasseelva	C
	kystmyr	Hellebust	B
Høgelida	viltbiotop	Movatnet	A

Gråor-heggeskog

Gråor-heggeskog er en naturtype der gråor, dunbjørk, hegg, selje, svartor og svartvier er viktige treslag. Naturtypen finnes på fuktig, næringsrik jord i dalbunner langs elver (flommarksskog), i raviner, i leirområder og på rasmark i ller. Flommarksskoger med gråor finnes i dalbunner langs elver med oversvømmelser i flomperioder. De er preget av slamavsetning og generelt høyt grunnvann med store vekslinger i vannstand gjennom året. Det næringsrike og fuktige miljøet i skogtypen gir grunnlag for høy biologisk produksjon og stort arts mangfold og kan være spesielt viktige leveområder for fugl. Truslene mot naturtypen er vassdragsreguleringer, forbygninger langs elver og hogst av kantvegetasjon.

Gråor-heggeskogen i influensområdet til Helgås er nevnt i biomangfoldrapporten som følger søknaden, men er ikke avgrenset på kart. Det er heller ikke beskrevet om naturtypen vil bli berørt av tekniske inngrep, og den er ikke verdisatt. Det er ikke registrert noen andre lokaliteter av denne naturtypen i Vanylven kommune. Siden det ikke er kjent hva slags påvirkning naturtypen vil få ved en eventuell utbygging av Helgås kraftverk er NVE nødt til å bruke føre-var-prinsippet og forutsette at naturtypen så vidt mulig ikke blir berørt av tekniske inngrep. Hvis det skal gis konsesjon til Helgås kraftverk må gråor-heggeskogen avgrenses av en fagkyndig person og tekniske inngrep fortrinnsvis legges utenfor lokaliteten.

Arter

I Vanylvenpakken er følgende rødlistearter registrert i influensområdene til kraftverkene:

Kraftverk	art	rødlistekategori
Brandefjellet	rød honningvokssopp	VU
Tenneelva	strandsnipe	NT
	fiskemåke	NT
	stær	NT
	oter	VU
	gaupe	VU
Helgås	gaupe	VU
	oter	VU
Kasseelva	flatsaltlav	VU
Høgelida	storlom	NT
	ål	CR

Biomangfoldrapporten som følger søknaden om Helgåa kraftverk nevner at Myklebustvassdraget har potensial som leveområde for oter, men at vassdraget i dag er ugunstig. NVE mener at det sannsynligvis er vassdraget nedstrøms Helgåa som har potensielle leveområder og at en eventuell utbygging av Helgåa kraftverk vil ha begrensede virkninger for oter.

Myklebustvassdraget er leveområde for fossefall. NVE mener redusert vannføring i Helgåa vil føre til en viss reduksjon i bestandene av bunndyr og vannlevende insekter og dermed redusere mattilgangen for fossefall. NVE mener at med tilstrekkelig minstevannføring og oppsetting av rugekasser for fossefall vil en eventuell utbygging ha begrensede og akseptable konsekvenser for arten.

Anadrom fisk

Norge har et spesielt internasjonalt ansvar for å opprettholde levedyktige bestander av anadrome laksefisk. Noen av de største utfordringene for anadrome arter er redusert vannføring på berørt strekning og raske dropp i vannmengde der fisk, yngel og egg lever. Tilstrekkelig vanndekket areal og langsomme vannstandsendringer er blant de viktigste suksessfaktorene for at anadrom fisk skal kunne gjennomføre en vellykket livssyklus. I OEDs retningslinjer står det følgende:

«i vassdrag med bestander av sjøvandrende fisk (vil det) være viktig å legge vekt på tilpasninger/avbøtende tiltak».

Vassdrag med anadrom fisk uten vesentlig fiskeinteresse regnes for å ha middels verdi. I anadrome vassdrag der det også er fiskeinteresser gis vassdraget stor verdi.

Brandefjellet og Helgåa kraftverk er de prosjektene i Vanylvenpakken som berører anadrom strekning mest. Flere av de andre prosjektene i pakken vil også kunne påvirke anadrom fisk da utløpene vil ligge rett oppstrøms eller ved vandringshinderet. Sjørdalselva og Helgåa ligger begge i Myklebustvassdraget som er anadromt. Disse prosjektene er derfor naturlig å se samlet. Brandefjellet og Tenneelva renner begge ut i den lakseførende Norddalselva. Disse to søknadene vil også bli vurdert samlet for dette temaet. Kasseelva er plassert 2,7 km ovenfor det naturlige vandringshinderet i GUSDalselva. Fylkesmannen har antydnet at det muligens blir laget en laksetrapp ved dette hinderet for at fisken skal kunne bruke strekningen ovenfor. Hvor det nye vandringshinderet blir er ikke fastslått. Det er mulig fisken vil trekke helt bort mot Kassefossen. Høgelida er en av de øverste innløpsbekkene til Maurstadelva, som er anadromt. Utløpet av kraftverket er tenkt lagt ved vandringshinderet.

Myklebustvassdraget renner nordover fra Saurdalen i sørvest og Ripsdalen i sørøst (se vedlegg 2). Elveløpene samles i Saurvatnet før elva renner samlet nordover ut i sørenden innerst i Syvefjorden. Sjørdalselva kraftverk søkes lagt ved vandringshinderet i Sjørdalselva innerst i Saurdalen, mens Helgåa kraftverk søkes lagt på anadrom strekning ved samløpet mellom Helgåa og Ripsdalselva nedstrøms utløpet fra Sætervatnet i Ripsdalen.

Rådgivende biologer utga en rapport om tilstanden til anadrom fisk i Myklebustvassdraget¹. I vassdraget er det beregnet et produktivt areal på totalt 75 200 m², hvor Sjørdalselva har 29 % av gyte- og oppvekstarealene, mens Ripsdalselva har 47 %. Gytebestandsmålet i vassdraget er 4 egg/m². Myklebustvassdraget har i dag 25 % laks og 75 % sjørørret. Det er forventet at lakseandelen vil øke til 70 %.

Vandringshinderet i Sjørdalselva er av Rådgivende Biologer satt litt nedstrøms Storefossen, i området der elven deler seg i to løp. Kraftverksutløpet er planlagt ved vandringshinderet i det vestlige løpet i Sjørdalselva. Det ble av Rådgivende Biologer påvist anadrom strekning i begge elveløp. Fylkesmannen

¹ Rådgivende Biologer AS (2011) Fiskebiologiske undersøkingar i Myklebustvassdraget i 2010. Rapport 1502. <http://www.radgivende-biologer.no/uploads/Rapporter/1502.pdf>

og Naturvernforbundet har i sine høringsuttalelser uttalt at kraftstasjonen bør flyttes til minimum kote 95, om lag 10 høydemeter ovenfor omsøkt plassering slik at begge elveløp får vann som i dag. På befaring så vi at hele vassdraget, ned til omsøkt kraftstasjonsplassering på kote 85, var sterkt påvirket av flommen i 2004. Elva hadde endret begge løpene i dette området. Vi legger til grunn i vår vurdering at flytting av kraftstasjonen opp til kote 95 ikke vil ha økt gevinst for anadrom fisk, når en mindre justering av elveløpet ved planlagt plassering kan avbøte forholdene for anadrom fisk fullt ut.

Vandringshinderet i Ripsdalselva ligger et godt stykke ovenfor Sætervatnet i Ripsdalen. Helgåa renner ut i Ripsdalselva som er utløpselva fra Sætervatnet. Vandringshinderene i sideelvene i Myklebustvassdraget er ikke endelig kartfestet. Siden nedre del av Helgåa vil bli fraført vann vil dette kunne virke negativt inn på sjørreten, som bruker sideelvene som gyte- og oppvekstområder når konkurransen med laks er stor i hovedelva. Helgåa kraftverk vil fraføre vann i nedre del av bekkeløpet, som er anadromt. Det er viktig at det slippes tilstrekkelig minstevannføring på fraført elvestrekning. Ripsdalselva vil bli noe påvirket ved et eventuelt utfall av Helgåa kraftverk. Siden Helgåa kun bidrar med $\frac{1}{4}$ av vannføringen ved samløpet av elvene vil det likevel ikke være behov for installasjon av en omløpsventil i kraftverket slik vi vurderer det.

NVE har vurdert den samlede belastningen for anadrom fisk i Myklebustvassdraget. NVE mener plasseringen av både Sjørdalselva og Helgåa kraftverk er lite konfliktfylte for anadrom fisk, gitt avbøtende tiltak. Ingen av sideelvene til Sjørdalselva og Ripsdalselva er i dag utnyttet til kraftproduksjon. Dette gjør at sjørreten fortsatt vil ha gode gyte- og oppvekstmuligheter selv om Helgåa skulle få fraført vann. Påvirkning av anadrom fisk har ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men har vært en del av den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Helgåa kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Fylkesmannen i Møre og Romsdal påpeker at biomangfoldrapportene for Helgåa og Tenneelva er svake. NVE er enige i dette, men mener at med tillegg av informasjonen som er tilgjengelig vi offentlige databaser, høringsuttalelsene til saken samt NVEs befaring av områdene, så er kunnskapsbrunnet allikevel er godt nok til å kunne fatte vedtak i sakene. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Helgåa kraftverk finnes det gråor-heggeskog, gaupe (VU), oter (VU) og fossefall. En eventuell utbygging av Helgåa vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 så lenge det slippes tilstrekkelig minstevannføring og gråor-heggeskogen ikke berøres vesentlig av tekniske inngrep.

NVE kan ikke se at påvirkningen fra Helgåa kraftverk vil ha konsekvenser som går ut over influensområdet eller vil ha konsekvenser for artsbestander eller naturtyper på et høyere regionalt nivå. NVE har også vurdert at den samlede belastningen for anadrom laksefisk ikke vil bli økt ved en eventuell konsesjon til Helgåa kraftverk. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet

er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det ikke tilstrekkelig kunnskap om virkninger de tekniske inngrepene kan ha på gråor-heggeskogen, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) dermed må vektlegges ved en eventuell utbygging av Helgåa kraftverk. Dersom det gis konsesjon til Helgåa kraftverk må gråor-heggeskogen avgrenses og de tekniske inngrepene fortrinnsvis legges utenom naturtypen.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Kulturminner

Kulturminner og kulturmiljø er i OEDs *Retningslinjer for små vannkraftverk* definert slik:

«Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljøer menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.»

OEDs retningslinjer sier videre at det generelt skal vises varsomhet med inngrep i verdifulle kulturmiljøer og områder med kulturminner. Det kan ikke utføres tiltak som kan skade fredete kulturminner uten tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Det står også at inngrep som bryter med landskapets og kulturmiljøets egenart og verdi, og som kan influere negativt på stedsidentiteten bør unngås.

Vi vil diskutere forholdet til kulturminner og kulturmiljø for de sakene i denne pakken hvor temaet er viet oppmerksomhet i høringsrunden og i forbindelse med konsekvensvurderingene i de aktuelle søknadene. Dette betyr at ikke alle sakene vil bli diskutert like inngående, og noen vil ikke bli vurdert i det hele tatt for dette temaet. Alle kraftverk som får konsesjon vil uavhengig av dette ha med standardvilkår om kulturminner.

Det er i søknaden om Helgåa kraftverk opplyst at det ikke er kjente kulturminner i utbyggingsområdet og at fylkeskommunen anser at det ikke er potensial for å finne slike. Møre og Romsdal fylkeskommune krever imidlertid at det gjennomføres en arkeologisk undersøkelse av områdene i øvre deler av anleggsveien og rundt inntaket. Grunnen til dette er at det er potensial for fangstilknyttede kulturminner av svært høy alder. Søker har i sin kommentar akseptert dette kravet.

NVE mener at en arkeologisk undersøkelse kan gjennomføres før innsending av detaljplaner dersom det gis konsesjon til kraftverket. Dette følger også av standardvilkår om kulturminner. NVE mener at siden tiltaket ikke i konflikt med kjente kulturminner og at så lenge vei og inntak ikke vil berøre fangstilknyttede kulturminner, så er forholdet til kulturminner ikke viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet for Helgåa kraftverk.

Samfunnsmessige fordeler

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. En utbygging av alle de seks omsøkte kraftverkene i Vanylven og Vågsøy kommuner vil til sammen kunne gi 51,6 GWh/år i fornybar energi, noe som gir et gjennomsnitt på 8,6 GWh per kraftverk i et gjennomsnittså. Den gjennomsnittlige produksjonsmengden per kraftverk ligger på produksjonsgjennomsnittet for småkraftverk, som regnes for å være om lag 8-10 GWh per år. Et gjennomsnittskraftverk vil kunne produsere nok energi til 400-500 husstander.

Fordelene ved de ulike prosjektene er større jo mer GWh de produserer, om utbyggingsprisen ikke blir for høy. De omsøkte prosjektene vil gi inntekter til søkerne og grunneiere og samtidig generere skatteinntekter til de respektive kommunene. De seks småkraftverkene vil styrke næringsgrunnlaget og samtidig kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning i området.

En eventuell utbygging av Helgaa kraftverk vil gi 5,87 GWh i et gjennomsnittså. De samfunnsmessige fordelene ved Helgaa kraftverk har vært viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Oppsummering

NVE har foretatt en samlet behandling av seks søknader om småkraftverk og tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de seks søknadene i Vanylven og Vågsøy kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Helgaa kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap er imidlertid vektlagt. En utbygging uten permanent vei til inntaket vil gi en sterk reduksjon i de negative virkningene for landskapet. Under forutsetning av at de avbøtende tiltakene blir gjennomført mener NVE at de negative virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Myklebust Sameige tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Helgaa kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Myklebust Sameige har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 1900 m jordkabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Tussa Nett AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	300
Alminnelig lavvannføring	l/s	47
5-persentil sommer	l/s	42
5-persentil vinter	l/s	58
Maksimal slukeevne	l/s	650
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	225
Minste driftsvannføring	l/s	32

Myklebust sameige har foreslått å slippe en minstevannføring på 50 l/s hele året. Ingen av høringspartene har kommet med spesifikke kommentarer på nivået på minstevannføring.

NVE har i sin vurdering lagt til grunn at det må slippes tilstrekkelig minstevannføring, men har ikke vurdert at det i Helgås er grunnlag for å sette en høyere minstevannføring enn hva som er sesongmessige lavannsføringer. Samtidig er det ikke stor forskjell på de sesongmessige lavannføringene i Helgås.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 50 l/s hele året. Dette er i henhold til søknaden.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet *Forholdet til energiloven*.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaket skal plasseres på omtrent kote 600 i tråd med det som er oppgitt i søknaden. Nøyaktig plassering kan justeres ved detaljplan. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannveien består av nedgravd rørgate på hele strekningen.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres i tråd med det som er oppgitt i søknaden, men nøyaktig plassering kan justeres ved detaljplan
Største slukeevne	Søknaden oppgir 650 l/s
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 32 l/s
Installert effekt	Søknaden oppgir maksimalt 2,5 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplan.
Antall turbiner/turbintype	Søknaden oppgir en peltonturbin. Antall turbiner og turbintype kan justeres ved detaljplan.
Vei	Midlertidige veier skal gå langs rørgatetraseen og skal revegeteres etter at anleggsarbeidet er ferdig. Det er ikke gitt tillatelse til permanent vei til inntaket (se vedlegg 1). I henhold til søknaden skal bredden på ryddebeltet ikke overstige 40 m. Dersom søker ønsker å benytte taubane istedet for å anlegge vei, så kan dette godkjennes som del av detaljplan.
Avbøtende tiltak	Påvist naturtype gråor-heggeskog skal kartfestes og inngrep skal fortrinnsvis legges utenom denne.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Møre og Romsdal fylkeskommune krever at det utføres kulturminneundersøkelser ved inntaksområdet for å klargjøre om det finnes fangstrelaterte kulturminner som kan komme i konflikt med tiltaket. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

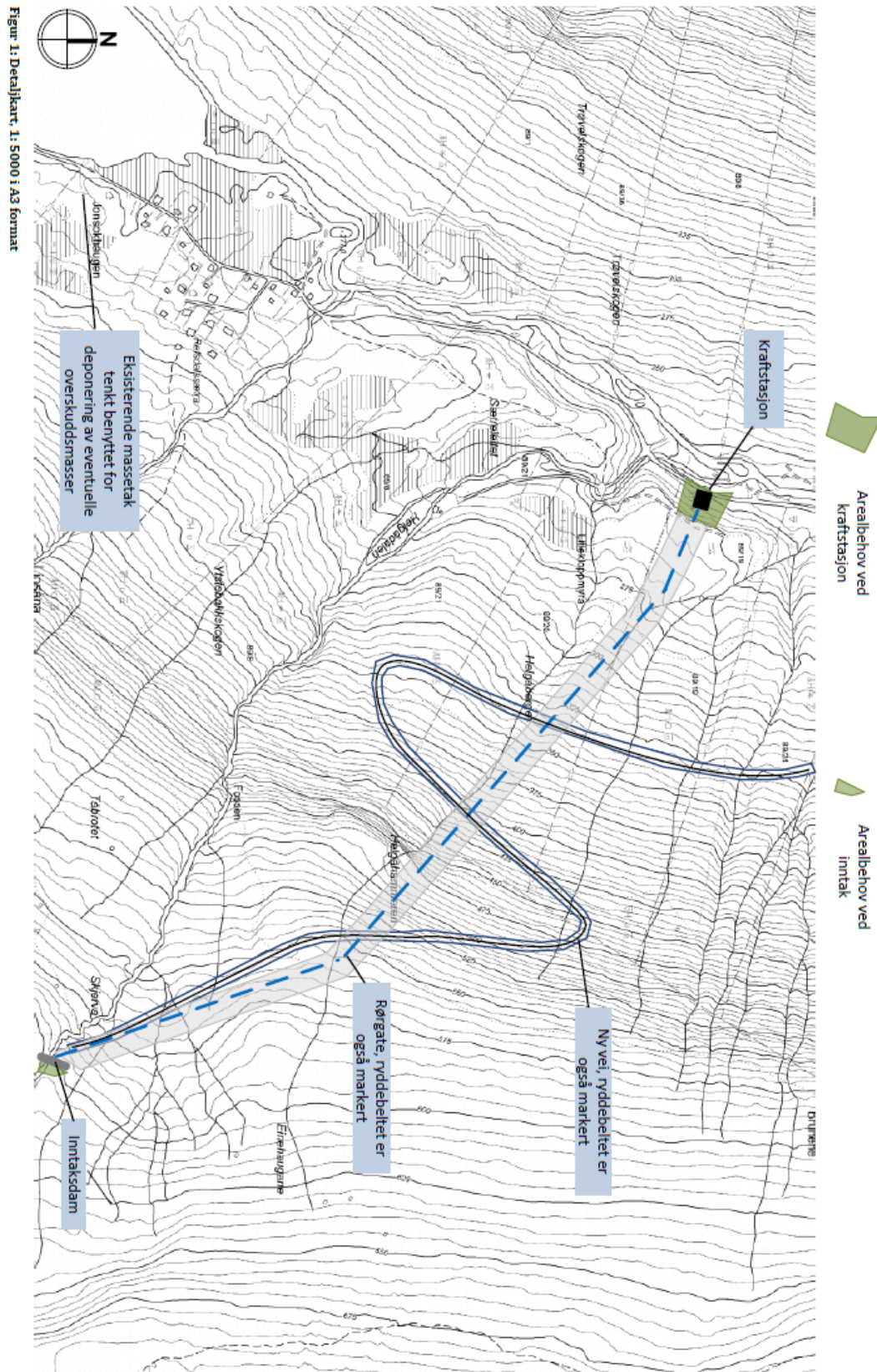
Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Øvrige forhold

Syvde vassverk har ønsket at inntaket til kraftverket burde flyttes til kote 700 for å sikre godt vann til vassverket. Vassverket har i dag inntak på kote 300 og har problemer med tarmbakterier og fargetall. Ved en utbygging av Helgåa kraftverk vil problemene reduseres ved at kraftverkets inntak vil komme på kote 600. Vassverket kan da ta ut vann etter at det har gått gjennom turbinen i kraftverket. Hvis NVE skal kunne behandle en alternativ inntaksløsning på kote 700 for vannverket må NVE få en søknad om dette. Dette vil da behandles som en søknad om drikkevannsuttak.

Vedlegg

Vedlegg 1 Kart over utbyggingsområdet



Figur 1: Detalkart, 1:5000 i A3 format

Vedlegg 2 Kart over Myklebustvassdraget. (Tall på kartet angir prøvefiske etter anadrom fisk)

